

5. Кредити / Монетарний та фінансовий розвиток // Бюлетень Національного банку України. – 2014. – № 2 (251). – С. 42-43.
6. Кредити, надані нефінансовим корпораціям, у розрізі строків погашення та у розрізі валют // Бюлетень Національного банку України. – 2014. – № 9 (258). – С. 108-109.
7. Основні показники діяльності банків України на 1 грудня 2011 року // Вісник Національного банку України. – 2012. – № 1 (191). – С. 71.
8. Основні показники діяльності банків України на 1 вересня 2014 року // Вісник Національного банку України. – 2014. – № 10 (224). – С. 70.
9. Основні соціально-економічні показники // Статистичний щорічник України за 2006 рік / за ред. О.Г. Осауленка; відпов. за вип. П.П. Забродський; Держком. статистики України. – К. : Вид-во "Консультант", 2007. – С. 25-26.
10. Основні соціально-економічні показники // Статистичний щорічник України за 2013 рік / за ред. О.Г. Осауленка; відпов. за вип. О.Е. Остапчук; Держком. статистики України. – К. : Вид-во ТОВ "Август Трейд", 2014. – С. 25-26.

Лельк Л.И. Кредитные ресурсы банковских учреждений и их влияние на реальный сектор национальной экономики

Рассмотрены особенности, источники и сущность формирования кредитных ресурсов банковскими учреждениями и представлена динамика предоставленных кредитов в национальную экономику в докризисный, кризисный и послекризисный периоды. Отражено влияние кредитов на реальный сектор национальной экономики и ее основные отрасли, особенно в приоритетные и стратегические, а также производства, которые производят продукцию на экспорт и импортозамещающую продукцию. Охарактеризованы особенности кредитования как в национальной валюте, так и в иностранной, а также по срокам кредитования.

Ключевые слова: кредитные ресурсы, банковские учреждения, отечественная экономика, национальная экономика, реальный сектор экономики, отрасли экономики, приоритетные и стратегические отрасли экономики.

Lelyk L.I. Banking Institutions Credit Resources and Their Impact on the Real Sector of the National Economy

Some features, sources and nature of credit resources formed by domestic banks are considered. The dynamics of credits granted to the national economy during pre-crisis, crisis and post-crisis periods is described. The influence of credits on the real sector of the economy and its main branches, particularly on the priority and strategic ones, as well as on manufacturing, which produces products for export or import substitution products, is shown. Some features of crediting both in national currency and foreign as well as in terms of credit are also characterized.

Key words: credit resources, bank institutions, domestic economy, national economy, real economy sector, economy branches, priority and strategic economy branches.

УДК 657.446

Доц. Л.І. Новосельська, канд. екон. наук –
НЛТУ України, м. Львів

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ

Обґрунтовано теоретичні та практичні питання обліку податкових платежів і відображення їх в обліковій політиці підприємства. Проведено дослідження нормативних документів України з оподаткування та аналіз системи організації податкового обліку на підприємствах. Описано результати дослідження порядку організації податкового обліку на підприємстві та його гармонізації з бухгалтерським обліком. Сформовано окремі положення, які необхідно висвітлити у податковій обліковій політиці. Запропоновано напрями вдосконалення організації податкового обліку шляхом розроблення відповідних положень у Наказі про облікову політику підприємства.

Ключові слова: облікова політика підприємства, внутрішній розпорядчий нормативний документ, податкові платежі, Податковий кодекс України, орган доходів і зборів.

Функціонування будь-якого суб'єкта господарювання супроводжується сплатою податкових платежів, які прямо чи опосередковано впливають на фінансові результати підприємства. Неповне нарахування, недоплата податків, несвочасне подання податкової звітності, помилки при організації податкового обліку передбачають застосування фінансових санкцій, стягнення штрафів, пені з платників податків. Для цього необхідно оптимізувати суму податкових платежів шляхом належної організації ефективного податкового обліку.

Податковий облік – це впорядкована система збирання, реєстрації та узгаляння, зберігання й передачі інформації для визначення податкової бази при розрахунку податкових платежів на основі даних первинних документів, згрупованих відповідно до порядку, передбаченого чинним податковим законодавством [5]. Податковий облік є важливим інструментом податкової системи. Правильність його ведення та своєчасне відображення податкових операцій у податковій звітності є однією з основних умов ефективної діяльності підприємства. Облікове забезпечення звітності даними про податкові платежі є надзвичайно важливим. Враховуючи доволі жорстку систему фінансових санкцій, що застосовуються до підприємств за умов виявлення помилок при здійсненні податкового обліку та формуванні податкової звітності, то очевидно, що ефективна податкова система передбачає чітке законодавче обґрунтування усіх елементів податкового обліку. Наведені вище доводи зумовлюють актуальність обраної теми.

Дослідження теоретичних і практичних основ податкового обліку висвітлено у працях вчених П.К. Бечко, Т.А. Бурова, Ф.Ф. Бутинця, О.О. Василик, А.Г. Загороднього, В.А. Кулик, В.М. Мельник, В.М. Сердюк, А.М. Соколовської, В.В. Сопко, М.Г. Чумаченко. Однак доцільним є подальше дослідження системи організації податкового обліку як підґрунтя для прийняття ефективних управлінських рішень при контролі за податковими платежами.

Метою роботи є науково-теоретичне обґрунтування доцільності оформлення внутрішнього розпорядчого документа про облікову політику податкових платежів, аналіз системи організації податкового обліку та шляхи вдосконалення облікової податкової політики на підприємстві.

Організація податкового обліку – це діяльність підприємства зі створення і постійного впорядкування та вдосконалення системи податкового обліку з метою забезпечення державних податкових органів правдивою інформацією, необхідною для контролю за правильністю нарахування і сплати податкових платежів, своєчасністю подачі податкової звітності [5]. Згідно зі Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" основою організації та методології обліку є облікова політика підприємства, яка охоплює методи і процедури ведення фінансового, податкового і управлінського обліку [1].

Облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються для складання і подання звітності [4]. Офіційно типової форми Наказу про облікову політику не затверджено, тож підприємство самостійно встановлює методи та процедури, які буде використовувати з огляду на специфіку своєї діяльності. При складанні Наказу про облікову політику необхідно враховувати фактори, що впливають на формування облікової політики (рис. 1).

Універсального Наказу про облікову політику не існує, оскільки кожен суб'єкт господарської діяльності повинен враховувати прийнятну систему оподаткування та особливості своєї господарської діяльності. Відсутність Наказу може

бути розцінена як порушення вимог ст. 8 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [1]. Окремі положення облікової політики розглядають фіскальні органи і є основою для нарахування штрафних санкцій. До складових облікової політики підприємства відносять елементи бухгалтерського обліку, методичні прийоми, способи та процедури, які обирають з числа загальноприйнятих з урахуванням особливостей діяльності підприємства. Перелік обов'язкових елементів законодавчо не визначений, тому підприємство самостійно обирає їх та способи ведення бухгалтерського обліку, які підприємство розробило самостійно або застосування яких нормативними документами однозначно не визначено. Рис. 2 розкриває елементи облікової політики підприємства під час формування обліково-звітної інформації.

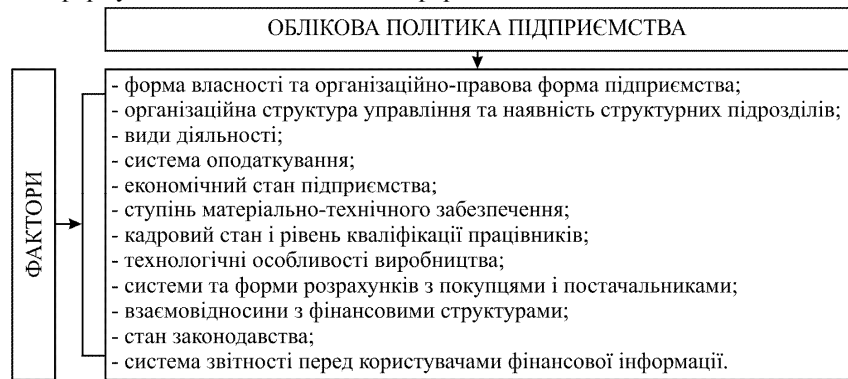

Рис. 1. Вплив факторів на формування облікової політики

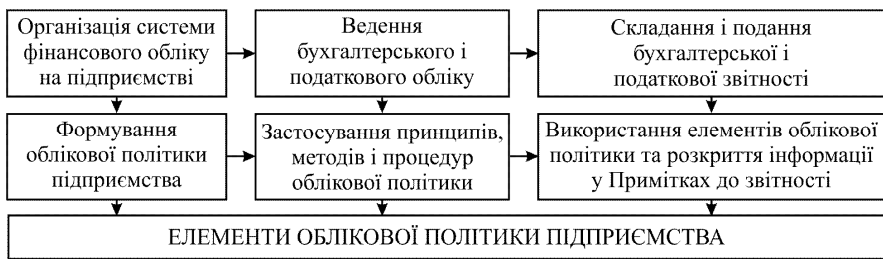

Рис. 2. Облікова політика під час формування обліково-звітної інформації

Бухгалтерський і податковий облік мають різні цілі. Бухгалтерський облік має на меті надання достовірної інформації про фінансовий стан підприємства для потенційних інвесторів. Податковий облік виконує фіскальні та регуляторні функції. Тому розбіжності між системами обліку будуть існувати. Схему організації облікового процесу за податковими платежами у бухгалтерському і податковому обліку наведено на рис. 3 і 4.

Поряд з тим, бухгалтерський облік – це упорядкована система реєстрів із затвердженим Планом рахунків, завдяки чому досягається досить високий рівень об'єктивності фінансових показників. Податкова звітність базується на даних фінансової звітності, основою якої є бухгалтерський облік. Незалежно від призначення двох систем обліку – податкового і бухгалтерського – завжди існує потреба їх співвідношення і виявлення причин розбіжностей.

Рис. 3. Організація облікового процесу за податковими платежами (бухгалтерський облік) [6]

Рис. 4. Організація облікового процесу за податковими платежами (податковий облік) [6]

Загальні правила організації та методика ведення обліку розрахунків за податковими платежами визначаються П (С) БО та Податковим кодексом України [2]. Необхідно зазначити, що є різні реєстри та первинні документи в бухгалтерському і податковому обліку. Первинними документами в бухгалтерському обліку є затверджені відповідними постановами типові форми документів. Реєстрами бухгалтерського обліку є журнали, відомості. В податковому обліку

регламентований облік тільки з ПДВ. За податком на прибуток ведеться Книга обліку доходів і витрат. За іншими податками не визначені первинні документи і реєстри. Організація облікового процесу включає єдиний соціальний внесок (ЄСВ), який не входить до системи оподаткування, але він має характер податкових платежів, оскільки виконує фіскальну функцію. З 2013 року сплачується і подається звітність органу доходів і зборів, тому його пропонується відобразити в податковому обліку.

При складанні Наказу (розпорядження, положення, постанови, рішення) про облікову політику пропонується включити окремий розділ "Організація податкового обліку". Зміст і структура облікової політики у цьому розділі повинні відповідати законодавчим та нормативним актам та висвітлювати моменти, які відсутні в Податковому кодексі України. У Наказі про облікову політику доцільно висвітлити такі питання:

- розробити внутрішні стандарти податкового обліку, які повинні деталізувати кожен пункт облікової політики за видами податкових платежів;
- розробити і затвердити перелік документів, які будуть використовуватися для бухгалтерського та податкового обліку згідно з податковим законодавством;
- встановити графік документообігу з відображення первинних документів, облікових реєстрів і податкової звітності, описати рух первинних документів і облікових реєстрів для складання податкової звітності;
- визначити рахунки і субрахунки для кожного виду податкових платежів та вказати методику ведення аналітичного податкового обліку згідно з бухгалтерським;
- встановити механізм визначення нарахування зобов'язань до бюджету за кожним окремим податком відповідно до Податкового кодексу України.

Зазначені напрями вдосконалення організації податкового обліку будуть ефективнішими за умови внесення змін у механізм податкового обліку на законодавчому рівні.

Література

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р., № 996-ХУІ (зі змінами від 02.09.2014 р.).
2. Податковий кодекс України. – К.: Вид-во "ІВЦ ДПА України", 2010. – 336 с. (зі змінами від 02.09.2014 р.).
3. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р., № 2464-VI (зі змінами від 02.09.2014 р.).
4. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України: Наказ Мініфіну від 27.06.2013 р., № 635.
5. Кулик В.А. Облікова політика підприємства: набутий досвід та перспективи розвитку: монографія / В.А. Кулик. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2014. – 373 с.
6. Крупей Н.С. Деякі аспекти формування облікової політики для цілей оподаткування / Н.С. Крупей // Економічні науки. – Сер.: Економіка та менеджмент. – 2012. – Вип. 9 (2). – С. 231-240.

Новосельская Л.И. Методические аспекты организации налогового учета

Обоснованы теоретические и практические вопросы учета налоговых платежей и отражения их в учетной политике предприятия. Проведено исследование нормативных документов Украины по налогообложению и анализ системы организации налогового учета на предприятиях. Описаны результаты исследования порядка организации налогового учета на предприятии и его гармонизации с бухгалтерским учетом. Сформированы отдельные положения, которые необходимо осветить в налоговой учетной политике. Предложены направления совершенствования организации налогового учета путем разработки соответствующих положений в Приказе об учетной политике предприятия.

Ключевые слова: учетная политика предприятия, внутренний распорядительный нормативный документ, налоговые платежи, Налоговый кодекс Украины, орган доходов и сборов.

Novoselska L.I. Some Methodological Aspects of Tax Accounting

Some theoretical and practical issues of keeping tax payments and their reflection in the accounting policy of the company are grounded. The research of Ukraine's regulations on taxation and analysis system of taxation in the workplace is conducted. The results of the research agenda of tax accounting in the company and its harmonization of accounting are described. The work formed separate provisions necessary to highlight the tax accounting policy. Directions for improvement of taxation through the development of relevant provisions in the Order of the accounting policies of the company are proposed.

Key words: enterprise accounting policies, internal prescriptive regulatory document, tax payments, the Tax Code of Ukraine, authority revenues and fees.

УДК 630*93

*Доц. О.П. Павлішук, канд. екон. наук –
НУ біоресурсів і природокористування України, м. Київ*

ЗАКОНОДАВЧО-ПРАВОВІ ІНСТРУМЕНТИ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ У ФОРМУВАННІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЛІСОВИХ ВІДНОСИН

Проаналізовано законодавчо-правові інструменти участі громадськості у формуванні й реалізації державної політики у сфері лісових відносин. Виділено переваги та напрями вдосконалення законодавчо-правового регулювання процесу доступу громадськості до інформації щодо лісів та лісового господарства, а також її залучення до лісоуправління. Окреслено заходи щодо поліпшення практичного застосування законодавчо-правових інструментів участі громадськості у формуванні й реалізації державної політики у сфері лісових відносин у контексті реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.

Ключові слова: лісове господарство, законодавчо-правові інструменти, громадськість, лісові відносини.

Постановка проблеми. Важливим фактором європейської інтеграції України, сталого економічного зростання є функціонування різних моделей демократії участі. У цьому контексті необхідністю є державна політика, спрямована на розвиток громадянського суспільства, що передбачає вільну реалізацію основоположних прав і свобод людини і громадянина через різноманітні форми публічної громадської активності та самоорганізації. У сфері лісових відносин формування та забезпечення функціонування механізму доступу громадськості до інформації та участі у прийнятті рішень щодо лісів та лісового господарства сприятиме реалізації конституційного права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля, забезпеченню прозорості та відкритості процесу прийняття рішень за участю членів суспільства.

Будучи в загальному законодавчо-правовому полі, визначеному Конституцією і законами України, указами Президента, нормативно-правовими актами уряду України, міністерств і відомств, вимоги стосовно функціонування механізму доступу громадськості до інформації з питань лісів і лісового господарства, її участі у формуванні й реалізації державної політики у сфері лісових відносин узгоджуються з ратифікованими Україною міжнародними угодами, пов'язаними з концепцією сталого розвитку лісового господарства. Важливість гармонізації економічних, екологічних та соціальних інтересів різних суб'єктів лісових відно-